

К.В. Шморгун

*Житомирський державний університет імені Івана Франка
викл.,аспірант*

Лексико - граматичні та функціональні аспекти термінологічної лексики в професійній комунікації

Проблемами становлення, семантикою та розвитком термінологічних одиниць фахової лексики займались вітчизняні та зарубіжні дослідники, зокрема В. Виноградов, В. Лейчик, Г. Винокур, Б. Головін, Т. Кияк, В. Даниленко, К. Кусько, А. Крижанівська, Е. Жильбер, А. Ширмер, Й. Сміт, Ф. Дорнер та інші. Термінологія є найбільш динамічним складником лексичної системи мови, що характеризується постійним розвитком та неологізацією.

Утворення сучасної термінологічної лексики англійської мови починається з часів Чосера. У своїй праці «Treatise on the astrolabe» Чосер вперше вжив терміни *declination, ecliptic, latitude, longitude, meridian, zodiac* у тому значенні, в якому вони вживаються дотепер. Він також ввів до вжитку, крім грецьких і латинських, арабські терміни *nadir, zenith, azimuth*.

Короткий тлумачний словник дає таке визначення слова “термін”: **термін** (лат. *terminus* “границя, кінець, межа”) – це спеціальне слово чи словосполучення, що прийняте в певній професійній сфері і застосовується в особливих умовах. Термін представляє собою словесне означення поняття, яке входить в систему понять певної області професійних знань.[1]

Характерними та найточнішими ознаками терміну є:

1. Стилiстична лаконiчнiсть.
2. Присутнiсть дефiнiцiї (визначення) в термiнах.
3. Вiдсутнiсть образностi, експресiї та семантичного забарвлення.
4. Моносемiчнiсть (однозначнiсть) термiна в межах однiєї галузi, наукової дисциплiни, або сфери дiяльностi.
5. Системнiсть термiна (зв'язок з iншими термiнами даної предметної сфери).[2]

Е.Ф. Скороходько виділяє три групи термінів, які функціонують в межах одного тексту: інтрагалузеві, тобто спеціальні терміни тієї галузі, до якої належить конкретний текст; екстрагалузеві, тобто спеціальні терміни інших галузей; загальнонаукові, загальнотехнічні та міжгалузеві терміни.[3]

Ми проаналізували специфіку термінів різних галузей на основі англomовних текстів та термінологічних словників і побачили, що терміни за своєю структурою є різносемантичними та мають свої стилістичні та лексичні особливості вживання. Розглянемо лексико - граматичні та функціональні аспекти на прикладі термінології медичної галузі.

Кожна частина мови характеризується певним набором афіксів (суфіксів і префіксів), які застосовуються для утворення нових слів (основ), що відносяться до цієї частини мови. Існують певні афікси іменників, дієслів, прикметників, прислівників. На відміну від звичайних (невіддільних) суфіксів окремі суфікси мають наголос, пишуться окремо від вивідної основи і можуть бути відокремлені від неї іншими словами, наприклад: *lack of proper nutrition*- відсутність правильного харчування.

Внаслідок конверсійного словотворення з'являються слова-омоніми, що збігаються за формою основ, але мають різні значення і відносяться до різних частин мови.

necrosis bacillus - некроз бацила. [4]

Для утворення іменників найбільш вживані такі суфікси: Суфікс-er [a], який утворює іменники від дієслів:

Flashbacker - повторення пам'яті, почуття, сприйняття досвіду з минулого.

Суфікс-ist [ist], який утворює іменники від іменників (рідше-прикметників) вживається в тому ж значенні, що і український суфікс-іст- в слові –соціаліст- тобто означає приналежність до певної партії, суспільної групи, професії: gynecologist – гінеколог.

Утворення іменників за допомогою словоскладання. Складні іменники утворюються найчастіше з двох основ іменників: disabilities – інвалідність.

Складні іменники, що пишуться разом або через дефіс: bird-arm - атрофічні укорочення передпліччя.

Складні іменники утворюються також поєднанням основ прикметника та іменника: hillock - горбок аксони.[5]

У сучасному світі термінологія відіграє важливу роль у професійній комунікації людей, будучи джерелом отримання і передачі наукової інформації, а також інструментом оволодіння спеціальністю. Проведене на матеріалі англомовної медичної термінології дослідження є розробкою однієї з проблем залежностей між когнітивними структурами свідомості та семантики терміна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Гринчишина Д. Г. Короткий тлумачний словник української мови.//Просвіта, 2010 р. 245 с.
2. Зубков М.Г. Сучасне ділове мовлення.//Торсінг – Харків, 2001 р.63с.
3. Скороходько Е. Ф. Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорії наукового дискурсу). – К., 2006. – 99 с.
4. Heather Bareman, Ruth Hillmore, Daisy Jackson. Dictionary of Medical Terms. Fourth Edition.//Bloomsbury Publishing- London, 2004, 113,357,214,723,57 p.
5. Mattew Cahill. Living longer and better with health problems.//Springhouse Corporation- Pennsylvania, 1996, 305 p.